

Ob 20-letnici bralnih značk

Veliko kulturno doživetje

Ob 20-letnici bralnih značk je v občini Ljubljana-Siška Zveza prijateljev mladine priredila posebno proslavo, ki se je odlikovala s pestrim in izredno kvalitetnim programom.

Učenci osnovnih šol so v originalu podali življenjepis Valentina Vodnika, prebrali so tudi svoje prve pesmice in prozo. Pozornost je vzbudila mnogo obetajoča Lili Krajnc, učenka gimnazije pedagoške smeri, ki je ob spremstvu Aljoše na kitari recitirala nekaj svojih pesmi.

Predsednik republiškega odbora bralne značke, Jože Zupan, je prikazal izredni razmah akcije bralne značke v preteklih 20 letih. K dosedanjim 30 bralnim značkam se bodo letos pridružile še tri nove.

V imenu Društva slovenskih pisateljev je navzoče pozdravila Mimi Malenškova ter hkrati podala nekaj zanimivosti iz svojega pisateljskega opusa. Branka Jurca pa je otrokom na šegavo privlačen način predstavila svoje junake, medtem ko je gledališki igralec Miklavc nastopil s odlomkom iz svoje monodrame. Splošno navdušenje je vzbudil priljubljeni gledališki in filmski igralec Rudi Kosmač z izredno doživetim recitiranjem Zupančičeve Dume.

Miro Peček je v imenu DO LEK razdelil mentorjem bralnih značk na osnovnih šolah knjižna darila, predsednik občinske Zveze prijateljev mladine Janez Dobnikar pa posebno knjižno darilo Savu Jakulinu, začetniku akcije bralnih značk pred 20 leti na območju občine Ljubljana-Siška.

Sam program so na več mestih obogatili in popestrili otroci pevskega zbora osnovne šole Riharda Jakopiča pod vodstvom prof. Janeza Gregorca. Celotna proslava je bila izredno prijetno in kvalitetno doživetje.

Pavle Šegula

Slavnostni govor predsednika Zveze bralnih značk Slovenije Jožeta Zupana na občinski proslavi bralne značke

Dobro knjigo prebereš - zlat cekin pobereš

»Ne bojim se za prihodnost otrok, ki radi berejo knjige«. Kako preprosta misel priljubljenega mladinskega pisatelja Franceta Bevka, a vsebuje veliko življenjske resnice. Kajti knjiga ima še vedno velik pomen pri oblikovanju mlade osebnosti, skuša premagovati drobne vsakdanje težave in je vez med ljudmi. In to samo dobre knjige; le-te pa so tudi pri tekmovanju za bralno značko.

Zdaj je že minilo 20 let, odkar se je začelo plemenito kulturno gibanje, ki sta ga spodbudila s svojo zavzetostjo prof. Stanko Kotnik in pisatelj Leopold Suhodolčan. Navdušila sta mlade najprej na prevaljski šoli, razširila zamisel na vse koroške občine in nato zanesla idejo o tekmovanju v ves slovenski prostor; tako danes sega že tudi v zamejstvo ter med domce in imamo že skoraj 30 različnih značk.

Eeno izmed poslednjih naročil dolgoletnega predsednika ZBZS, priljubljenega pisatelja Leopolda Suhodolčana je bilo: naj bo dvajsetletnica dopolnjevanje in pomlajevanje izvornih načel! Lahko ugotavljamo, da tekmovanje še danes sloni na temeljih, postavljenih pred 20 leti: prostovoljna odločitev mladih, ki s šte-

vilnimi mentorji iščejo stik z dobro knjigo. Kako je gibanje živo, kaže tudi to, da bo verjetno v tem šolskem letu rojstvo treh novih značk: ob obletnici smrti Prežihovega Voranca — po njem se imenuje prva bralna značka — so v koroških občinah prvič podelili Suhodolčanove bralne značke, v Litostroju se pripravljajo na bralno značko Bena Zupančiča, tretja pa bo nosila ime po koroškem partizanu in pisatelju Karlu Prušniku.

Večkrat si zastavljamo vprašanje, zakaj se je tekmovanje za bralno značko tako hitro razširilo. Velik delež ima prav gotovo prostovoljna odločitev, hkrati pa so se srečno združili bralec, knjiga in mentor. Knjige pri tekmovanju za bralno značko predstavljajo predvsem sodobna dela. V njih pa so mladi bralci lahko našli samega sebe; se poistovetili z junaki in si morda tudi zastavljali vprašanje, kako bi oni ukrepali v podobnih okoliščinah. Mentor pa je lahko ob tekmovanju utrdil stik z učencem, ker mu ni bil učitelj, pač pa samo usmerjevalec pri iskanju življenjskih vrednot.

Veliko zaslugo imajo ob tem tudi pisatelji, ki so s svojim neposrednim stikom z mladimi bralci odkrivali skrivnost ustvarjanja in tako pripomogli k pristnemu stiku s knjigo. Vzopredno s tekmovanjem pa so se krepile tudi naše knjižnice, saj je prav tekmovanje za bralno značko vzpodbudilo nastanek dveh pomembnih zbirk Zlata knjiga in Moja knjižnica. Ob tem pa so zrasle knjižnice tudi pri značkarjih, saj se je v marsikomu spodbudila želja, da bi lahko delo še kdaj prebral. Kot da bi tudi tu uresničevali Bevkovo naročilo, da knjiga, ki ni vredna dvakratnega branja, tudi enkratnega ni.

V imenu ZBZS se zahvaljujem vsem, ki ste kakorkoli pripomogli, da se je gibanje tako

razširilo. Vse priznanje pa zaslužijo tisti mladi bralci, si ste vseskozi tekmovali. S svojo zavzetostjo boste lahko pobudniki tekmovanja tudi v usmerjenem izobraževanju — povsod tam, kjer bi bila škoda, da bi se to gibanje pretrgalo.

Saj veste: dobro knjigo prebereš — zlat cekin pobereš!

ŠPORTNI DNEVI

Prva sobota v aprilu je bila za osnovnošolce ena tistih dni, ki jih imajo najraje. Večina osnovnih šol je namreč pripravila športne dneve z izleti v bližnjo okolico. Učenci so prehodili del poti spominov in tovarištva, se ustavljali ob pomnikih naše revolucije in tako obnavljali svoje zgodovinsko znanje.

Težave šišenskih knjižničarjev Do cilja je še daleč

Splošno izobraževalno knjižničarstvo v Ljubljani se že dalj časa trudi vzpostaviti enotno mrežo občinskih matičnih knjižnic s podružnicami, izposojevališči in bibliobusi. Čeprav so že leta 1973 sprejeli skupni načrt razvoja, se stanje le korakoma in neenakomerno izboljšuje ali pa celo ostaja na isti ravni. Do cilja — da bi knjiga, kot najbolj množičen kulturni in izobraževalni medij, postala dostopna slehernemu porabniku brez posebnega napora — je še daleč. Delež šišenskega knjižničarstva v okviru Ljubljane ni v sorazmerju s tistim pomenom, ki ga ima občina na primer na področju gospodarstva.

Knjižničarji že vrsto let opozarjajo na že kritično prostorsko stisko, ki postaja vse bolj neznosna ovira uspešnejši osnovni dejavnosti tj. izposoji knjižničnega gradiva in uvajanju novih oblik dela (to naj bi bilo predvsem delo z mladimi obiskovalci, za katere so predvidene že kar klasične ure pravljic, literarne uganke, razstave ipd.).

Kakšna je pravzaprav organizacija splošnoizobraževalnega knjižničarstva v naši občini? Matična knjižnica je že ob selitvi pred poldrugim desetletjem na Celovško 161 dobila namensko grajene prostore. Predvsem pa so ti prostori občutno premajhni: 92 m² je presneto daleč od normativa 500 m². Normativ bi pač omogočal čitalnico in poseben oddelek za pionirje — ne tega ne drugega sedaj ni, premorejo samo ločene police za mladino. Vseh knjig pa je na tem prostoru, ki ga uporabljajo tudi za upravno-administrativne posle 35.000!

Od treh podružnic je najmočnejša v Šentvidu, na Prušnikovi 108. Konec lanskega leta so s pomočjo krajevne skupnosti pridobili dodaten prostor, tako da je sedaj na dobrih 40 m² spravljenih in za izposajo po načelu prostega pristopa pripravljenih 11.000 knjižnih zvezkov. Tudi podružnici v Medvodah (10.000 knjig) in Vodichah (dela šele drugo leto in ima nad 2.000 knjig) sta v neustreznih prostorih. Knjižničarsko mrežo dopolnjuje s svojimi obiski bibliobus, ki deluje v okviru mesta in ima v naši občini naslednja postajališča: Stanežiče, Tacen, Skaručna, Utik, Trnovec, Gameljne in Valburga.

Primernih novogradenj v tekočem srednjeročnem obdobju ne bo, zato bodo prostorsko stisko reševali predvsem s sodelovanjem posameznih krajevnih skupnosti in občinske kulturne skupnosti.

Kljub tako neugodnemu prostorskemu stanju, ki onemogoča tudi izdatnejšo kadrovsko sanacijo, saj imajo le devet redno zaposlenih delavcev, je osnovna dejavnost Knjižnice Šiška v porastu. V letu 1980 so izposodili 144.000 knjig (v slovenščini, srbohrvaščini, angleščini, nemščini in francoščini), kar je za 12.000 več kot v prejšnjem letu. Vzopredno z izposajo je rasel obisk, ki je dosegel številko 65.000 oz. 4.000 obiskovalcev več kot leta 1979.

K uspešni izposoji je seveda veliko pripomogel pretehtan in količinsko zadosten nakup novih knjig. Vendar pa so prav iskanci nove literature, zlasti tisti, ki se ukvarjajo z »lažjim branjem«, večkrat razočarani ob ponovnem: izposojeno, pridite drugič. Knjige postajajo vse bolj »luksuzno blago« in bralci jih namesto v knjigarnah pošljejo v knjižnici.

Knjižni sklad so v prejšnjem letu povečali za 4.200 knjig; vse te knjige je bilo treba strokovno obdelati (inventarizacija, klasifikacija, katalogizacija, oprema itd.). Po zvrsteh dobimo naslednjo sliko: s področja filozofije, psihologije in družbenih ved je bilo 400 novih del, ostalih strokovnih in poljudnoznanstvenih del 1.000, mladinskih 1.300 in leposlovnih za odrasle 1.400.

V letošnjem letu predvidevajo knjižničarji nadaljnjo krepitev knjižnega sklada s posebnim poudarkom na krajevnih knjižnicah. Dokončno bodo opremili novo pridobljeni prostor v Šentvidu in Medvodah in si prizadevali za to, da bi bila podružnica v Šentvidu odprta ves dan prek vsega tedna. V matični knjižnici in podružnicah bodo okrepili informativno službo in v ta namen izpopolnili gradivo v priročnih knjižnicah. Pomembno pa ostaja tudi sodelovanje z drugimi ljubljanskimi knjižnicami, ki se že dalj časa spopadajo z začetnimi integracijskimi težavami.

Albin Buttolo